Ч. 64. Чернівцї, середа дня 20. марта (1. квітня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул Петровича ч. 2.)

Оголошенє приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Вділанім“ по 10 кр. від стрічки.

Пригадка на часї.

Понизше наводимо в повній основі циркуляр гр. пр. консисториї зперед 15 лїт з нагоди отвореня волоских паралельок ґімназияльних в Сучаві. В тім циркуляри консистория горячо припоручає ґімназию духовеньству і мірянам і так по вітцївски уймає ся за культурним двигненем своїх *волоских* дієцезанів. До того консистория й покликана. Але она покликана *рівно щиро* уймитись за культурним поступом і своїх *руских* дієцезанів, для котрих отверяє ся сего року руска ґімназия, бо і рускі дієцезани мають повне право надїятись на ту саму справедливість і вітцївску опіку, що їх волоскі братя.

Єсли новий митрополит хоче справдї справедливо рядити своєю архиепархією, то має власне тепер добру нагоду виявити ту справедливість на дїлї, спиняючи отверте вороговане волоского духовеньства і мірян против рускої ґімназиї; а хоче Впреосьв. Митрополит стати справдї вітцем і своїх руских дієцезанів, нехай же не відкладає щирого припорученя духовеньству рускої інституциї в такій мірі, як то зробив перед 15 лїтами з волоскою ґімназиєю єго попередник.

Ось дотичний циркуляр:

„Ч. 2307. Се знана і сумна дїйстність, що наш тутешний нарід, хоч Буковина вже сотку лїт тїшить ся доброжичливостю правительства вирозумілого і благого під високим скиптром цїсаря австрийского, все ще не дійшов до тої степени просьвіти і культури, щоби в щоденній борбі о хлїб насущний міг рівнати ся з иньшими народами культурно розвитими.

Слабою стороною роду людского є, свою недолю складати на других, але стара приповідка каже, що кождий є ковалем своєї долї, або иньшими словами: „як собі постелиш, так будеш спати“. Длятого і межи нашим краєвим народом могло було бути більше сьвітла, більше житя, якби поміж нашими селянами було *більше письменних*, як їх справдї є, що не було би неможливим, бо майже по всїх громадах сїльских находять ся від довгих лїт школи. Длятого і доля нашого сїльского народу була би сегодня більше потїшаючою, коли би наші селяне, особливо ті, що мають більше дїтий, не держали всїх при собі, роздїлюючи межи них свої фальчі, через що одні лишили ся лиш з кількома пражинами, післали їх були на науку і зробили з одних добрих купцїв, з других промисловцїв, сьвящеників і учителїв, старших в войску, судиїв і урядників адмінїстрацийних а най би хоть добрих писарів канцелярийних.

Коли в правительстві і судї, в школї і церкві, в торговлї і в промислї так мало синів нашого народу, то вина в тім найперше лежить на сїльскім населеню.

Попри се були і суть і тепер деякі перепони для народного розвою і поліпшеня єго долї материяльної, духової і моральної. З тих перепон наводимо сим разом лиш одну, іменно ту, що школи народні сїльскі через спосіб науки не стоять в природній звязи з школами середними, так що дїти, покінчивші кляси нормальних шкіл сїльских, не годні в ґімназиї або школї реальній дорівнати ученикам, що покінчили міскі школи народні. В народних школах удїляє ся наука, *зовсїм природно*, в матерній мові, а в ґімназиях і школах реальних, в мові нїмецкій. Хлопцї, що приходять до таких середних шкіл хоч би з найлїпшими талантами і з найбільшим знанем, мусять тут або перепадати, або понад сили мучити ся, не розуміючи викладу і науки в мові нїмецкій.

З сего поводу упоминали ся депутати буковиньскі і *консистория* на найвисших місцях і Єго Ексц. пан мінїстер просьвіти розпорядив рескриптом з 23-го лютого с. р. ч. 1404 утворенє двох кляс паралельних з викладовою мовою волоскою

Галицкі конкурси драматичні 1894-1895.

Послїдний конкурс драматичний був новим блискучим доказом живучости й розвою україньско-рускої письменности, був доказом, що ся письменність не тілько з успіхом дальше розвиває давнїйші завдатки, але що она захоплює й щораз нові живі предмети та стає що-раз повнїйшим виразом нашого народного житя.

Не маю тут на мисли виключно творів відзначених. Поминаю вже, що число премій звичайно ограничене; поминаю й се, що членів конкурсових комісий годї уважати якоюсь рішучою інстанциєю—они всеж таки є виразом думки лише одиниць, а опроче й думка загалу може помилятись. Але заходить тут ще й ся обставина, що комісиї конкурсові можуть відзначувати лише ті твори, що відповідають — хоч сяк-так — вимогам сценїчним. Хоч би в творі було досить богато замітного й доброго, він мусить відпасти, коли не є сценїчний.

Попередний конкурс драматичний дав нам дві дуже замітні штуки. „Катерина Чайківна“ — се великий ступінь наперед від таких творів, як „Щира любов“ Квітки, „Не судилось“ Старицкого, а навіть — „На роспуттї“ Чайченка; се перша рішуча проба показати на реальній основі правдиве відношенє нашої інтелїґенциї до народа і навідворіть. Має сей твір свої хиби, — та на жаль наша критика звернула увагу майже лише на єї хиби, а зовсїм не розібрала властивого значіня твору. Не в сїм дїло, чи провина в драмі по стороні Катрі чи єї мужа, по стороні інтелїґенциї чи народа (по одній і по другій є так провина, як — помилки); і не в сїм дїло, який замір мала авторка. Дїло в сїм, чи обставини виведені в драмі і цїле дїйство — реальні. В „Катеринї Чайківнї“ видно не зовсїм вправну руку, але так цїлість як і кожда осібна сцена схоплені вірно з житя й зображені з великим чутєм і силою, і показують дуже наглядно цїлу велику поневільну неправду в нашім (інтелїґенциї) відношеню до народа, цїлий обсяг наших помилок і самообманюваня, цїлу пропасть між замірами а виконанем. Позволю собі сказати, що помимо своїх хиб і помимо безперечної цїнности иньших відзначених так на попереднім як і на послїднім конкурсї творів, „Катерина Чайківна“ ледви чи уступає котрому з них поетичною красою, а перевисшає всї рішучим, а простим і ясним поставленем а притім справдї драматичним поведенем теми.

Другий замітний твір, відзначений на передпослїднім конкурсї, се „Украдене щастє“. Можна зовсїм не годитись з викладом психолоґії нашого народа в сїм творі, але й він вносить в нашу письменність богато нового так що-до змісту, як особливо що-до взірцево виконаної форми. Опроче треба єще добрим словом спімнути з попередного конкурсу „Мужичку“ й (невідзначеного) „Чабана“.

Послїдний конкурс з м. р. приніс нам поперед всего два так що-до змісту як і що-до форми дуже гарні твори Чайченка, „Ясні Зорі“ і „Нахмарило“. Не можна сказати, щоб тема першого з сих творів була чимось зовсїм новим. Наріжний, Гоголь (Тарас Бульба), Гребінка і деякі инь. україньскі, а також дуже многі московскі писателї обробили в поетичній формі вже премного подібних історичних тем. Та на жаль і на наш сором, були се твори писані виключно московскою мовою! Навіть „Чорна Рада“ була написана двояко, а Квітка став навіть майже лише по неволї україньско-руским писателем. Як тяжко тут освободити ся від тиску обставин й старої традициї, видно з того, що ще навіть в творі Чайченка „Нахмарило“ одна роля таки написана по московски, хоч і доданий переклад. Всеж таки Драгоманів в творах наукових, а ще більше Чайченко в поетичних ступили вже рішучо на нову дорогу: се вже наскрізь, рішучо й вповнї сьвідомо, україньско-рускі дїячі-писателї.

„Ясні зорі“ лучать дуже гарно й щасливо зміст національний, почерпаний в великій части з поезиї людової, з прикметами лїтературними. Деякі мотиви в сїм творі, як на твір письменний, зовсїм нові, характери сильні, дїйство прозористе й добре поведене, провідна гадка й мова дуже гарні. Що-до заміту, що султанша Аміна надумує ся, чи „полюбити“ їй невільника, то се єї ваганє, по моїй думцї, лежить як раз в єї аристократичній вдачі, дарма що она бранка з Волинї. Та признавши „Ясним зорям“ всї їх цїнні прикмети, що ставлять сей твір без суперечки на першім місци, треба признати, що другий твір сегож автора, „Нахмарило“, так що-до важности предмету, почерпаного з сучасного житя україньско-рускої інтелїґенциї в Росиї, як

при гр. пр. ґімназиї в Сучаві, а рескриптом з 7-го червня с. р. ч. 6929 препоручив, щоби перша кляса волоска отворила ся з початком нового шкільного року, задля чого пан президент краю рескриптом є 31-го липня с. р. ч. 651 зробив відповідні кроки.

Розпорядивши в той спосіб, *усунуло вис. правительство значну перепону в розвою і культурнім поступі народу гр. пр., нациї волоскої* і можна припускати, що єсли ся переміна покаже ся хосенною, поведе правительство дальше свої взгляди дотично потреб народних. *Тепер ще лиш нашим обовязком зробити все, що уважаємо добрим і хосенним.*

Ми *бажаємо і надіємось без ваганя, що п. п. професори* ґімназиї Сучавскої, будучи майже всї синами народу, одушевлені одною метою, іменно просьвітою молодїжи одної з ними мови і віри, знаючи і сповняючи своє зване, *розпічнуть похвальну дїяльність так що-до науки в волоскій мові, як також в вітцївскім веденю школярів*, щоби сьвітло, що засьвітить ся, *не погасло*, а квіточки, що виростуть на поли науки в волоскім сїм інститутї, *не зівяли*, але *розрослись і розцвили ся на славу* інститута і на добро краю і народу сеї богоспасаємої Епархиї.

Вкінци взиваємо, щоби родичі пильно посилали своїх дїтий, що покінчили народні школи і мають таланти до висшої науки, до ґімназиї в Сучаві. І єсли дехто лишений средств материяльних, най не нарікає на свою долю, бо суть системізовані стипендиї, а кромі сего найдуть ся в краю і патріоти, котрі, як то робили і дотепер, постарають ся для бідних школярів о книжки, убранє і т. д.

Припоручаємо ще, аби отцї духовні і учителї з сїл поінформували нарід о станї річий в дусї сего циркуляра, і ми желаємо з цїлої душі доброго початку, доброго і благословенного результату.

З совіту архиєпископскої консисториї.

Чернівцї 29-го Юлїя (10. авг.) 1881 Архиєп. і Митрополит Сильвестер".

Так помагала колись наша консистория волоскій ґімназиї в Сучаві. Ми цїкаві, як тепер та консистория буде заховувати ся супротив рускої ґімназиї. Ми маємо повне право жадати від консисториї такої самої опіки і для нашої ґімназиї, отвертої для 268.000 буковиньских Русинів. Не знаємо, чи консистория видасть подібний циркуляр і в справі рускої ґімназиї, але на кождий випадок сподїваємо ся, що щонайменче заборонить волоскому духовеньству аґітувати против рускої ґімназиї.

Українська лїтопись.

Допись *Буковини.*

Три учти в Київі.

Сором подумати: Київ „мати градов руських", де ще Ярослав Мудрий почав був заводити книгарню, не має публичного музею! Є там музей переважно нумізматичний при університетї, та при церковно-археолоґічному товаристві — переважно церковний; є ще три невеличких приватних, переважно археолоґічних, тай годї! Тим часом у Київа була і є повна спромога завести такий музей історичний, де люди бачили-б наче в зеркалї, тисячелїтне житє своїх попередників! Як легко спорудити у Київі такий музей, можна бачити з того, що ґеоґрафічне товариство проживши на сьвітї божому ледви три роки (1873 р. его орґанїзовано, а 1876 по царському приказу скасовано) спорудило було вельми добрий музей. У Киян нїколи-б не було недостачи доброї волї завести музей, але їм завсїгди бракувало дозволу. Та на лихо істория за останні 250 років так загноїла ґрунт, що у Київі що не посїй, а округи нього виросте „культурна" рослина *доносів*, з примішкою усяких страхань всякими „ізмами" та „інтриґами".

Ми маємо *певну* звістку, що сего року старий Київ розпічне роботу коло орґанїзациї історичного і промислового музею. Під кінець червня прибуде до Київа цар і при йому у Київі буде справлено три учти: перша — осьвячення собору сьв. Володимира, що будував ся 33 роки; друга — закладини будівлї під музей, і третя — відкритє памятника царю Миколї I. На сей памятник дав найбільш гроший, здаєть ся ще р. 1871 Павло Демидов, що якийсь час з р. 1871 був президентом міста Київа. Будовати памятник в сквері саме проти унїверситету, почали ще року 1892. Робота йшла мляво, бо браковало коштів. До жертв на будову памятника значними дарунками пристали Київскі богатирі, Українець Микола Терещенко, Поляк Янковський і жид Бродський. Памятник буде відкритий 27. червня в день народженя царя Миколи I. Чом би вже не відложити ще на два роки, да тодї і відкрити в день столїтя від народженя сего дїйсне великого „тормазу" (гальми) осьвіти і поступу. Цїкава річ, як поводити-муть ся у Київі сьвідомі Українцї на учтї того, хто так немилосердно замордував ґенїя українського слова? Може саме до річи буде тодї засьпівати біля памятника „Гей, не дивуйтесь, добриї люде"...

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 31. марта 1896.

Іменованя при бук. правительстві. Окрім іменовань, про котрі донесли вчерашні телеґрами, оголошує урядова Wiener Ztg. іменованє сторожинецкого старости Николая Бальмоша правительственним секретарем.

Торжественне приреченє складав вчера, в понедїлок, новоіменований ґенеральний вікарій гр. пр. дієцезиї Володимир Репта. В великій синодальній сали явили ся від правительства президент ґр. Ґоес і совітник Помпе і цїла консистория. Приреченє відобрав митрополит Аркадій Чуперкович. По приреченю подякував впр. о. Репта присутним за участь і запевнив, що своє становище вихіснує для добра і миру між обома народами, волоского і руского, котрі належать до гр. пр. церкви. Гарне торжество скінчило ся трикратним окликом в честь цїсаря.

П. Кость Мандичевский іменований — як донесли телеґрами — директором гр. пр. реальної школи в Чернівцях. Для загалу се іменованє становить несподїванку, а то тому, бо п. Мандичевский належить до молодших професорів. Що між всїми кандидатами на ту важну посаду вибрано власне п. Мандичевского, сему були причиною безперечно его педаґоґічні спосібности і національна безсторонність. Директор Мандичевский признає ся до Румунів, хоч его батько, гр. пр. парох в Молодїєві під Чернівцями, є Ру-

---

і що-до вдатного схопленя й рисунку характерів, є незвичайно пожаданим вкладом в нашу лїтературу. В „Ясних зорях" характери поняті глибше, боротьба страстий тяжша, переведенє без догани; в „Нахмарило" треба-б усунути случайність розвязки (Левчуків міг би й сам показати папери свому братанкови, не треба на се случаю), але за те дїя іде дуже жваво наперед, типи самі сучасні а дібрані й з'ображені майстерно, шкільний сторож — прегарний тип з народу, а кожда майже сцена, сама по собі — перлина. Можна надїятись, що „Нахмарило" дуже добре видасть ся на сценї. Показавши сучасну нашу нову інтелїґенцию в многих повістях (іменно — лївобережну, чого у Ів. Нечуя нема), виводить єї отсе д. Чайченко на сцену.

Гарною познакою розвою нашої письменности в Галичинї є „Торговля жемчугами" Гр. Цеглиньского. Дотеперішні галицко-рускі драматичні автори повертались, не виключаючи і Франка, переважно або й зовсїм серед простого народа; Гр. Цеглиньский звернув ся до інтелїґенциї. Можна-б дещо сїй „Торговлї" закинути: се більше карикатура житя, як поважне житє, розвязка — так сказати-б — теоретична; але всї сї хиби — то не хиби автора й его твору, противно — се вірний образ великої части нашої суспільности. Настрій в „Торговли" погідний, дїя переведена дуже добре і доладно, а такий „Головка" — се історичний документ нашого сучасного житя, та й не він один.

Дуже цїкавий і „Кандидат" д-ра Я. Невестюка. Видно в нїм невправну руку; деякі сцени виглядають більше на жарти молодих академиків, та й не дуже правдоподібні; мова домагає ся рішучої поправи, она надто недбала; належало-б також усунути двозначні звороти. Але тема нова, сучасна, важна, твір весь зложений сценїчно, в переведеню видно замітний талант. Гр. Цеглиньский займає ся більше житєм родинним і товариским, др. Невестюк сягнув сьміливо по тему полїтичну (вибори) і показав нам в дуже цїкавім осьвітленю так кандидата і виборцїв-селян, як також горстку інтересованої інтелїґенциї. Не згодив би-м ся, будьто сам кандидат виступає в сїм творі вже так зовсїм страдально. Він — вірний тип нашого галицкого кандидата, але все таки кандидата лїпшого; він же, добачаючи недовіріє селян, готов кождого часу щиро поперти иньшого кандидата селян. Своєю дорогою кандидат сей трохи особливий, поводить ся так собі по-комерсовому. За те селяни дуже замітні, весь твір проникнений щирим гумором, а всї сцени майже без виємки схоплені прямо з житя.

Але й між невідзначеними творами, послїдного конкурсу, так українськими як галицкими, є деякі, що мимо всїх хиб подають цїкаві й нові проби. „Беата й Гальшка", хоть іде в дечім за приводом Ом. Огоновского, але дає по моїй думцї, дуже замітну самостійну пробу оброблення історичної теми; характери з'ображені плястично, розвязка переведена добре, а коли-б усунути де-що (на пр. розмову сестриць), то твір сей вповнї надавав би ся на сцену. В „Чураївнї", хоч предмет не новий, та все таки дещо в нїй дуже ориґінальне, мова дуже гарна; але взагалї се більше видовище театральне, яких в Росиї як-раз для українськоі сцени дуже богато все нових пишуть і виставляють, як драма, а сентименталїзму таки через край богато (любов Марусї й Грицька мотивована одними фразами). „Несамовиті", з гуцульского житя, обрабляє тему, схожу потрохи з темою „Рябини" Ів. Франка (змаганя молодих членів громади до поступу), але в цїлости твір сей й несценїчний і взагалї слабше переведений. „Безталанна Маруся", подібно як „Чураївна", видовище для сцени, тілько дуже слабеньке. „Жертва" — твір слабий, але працьовитий, тількож тема надто загальна, а переведенє застаріле. „Побороли" обрабляє тему досить цїкаву й сучасну, але богато в нїй лихої, банальної, театральної примішки; акти II. і III. могли-б при переробленю придатись. „Роман Вільховецкий" і „Честь і любов" — слабі, а „Не жартуй з серцем", „Отцї і дїти" і „Гамалїя" надають ся хиба до представлїнь домашних, або в читальнях.

Уже число надісланих на послїдний конкурс творів вказує на оживлену письменну дїяльність, а в порівнаню з попереднім конкурсом — видно великий поступ в сїй дїяльности. Уже в давнїйшій нашій письменности визначувались многі твори драматичні, в послїдних часах можнаб сказати, що драматичні твори взяли в нашій лїтературі як-би провід.

Др. Вол. Коцовский.

сином; за часів митрополита Гакмана був членом „Рускої Бесїди“, а навіть ще тепер чує ся Русином. Хоч ми отже не видимо причини, чому директор Мандичевский мав би бути Румуном, то ми по его дотеперішнім поступованю надїємось, що буде яко директор безсторонним управителем гр. пр. реальної школи.

Іспити зрілости для женщин. По звістнім рескриптї мінїстра просьвіти що-до допущеня кандидаток до іспиту зрілости в ґімназиях — зголосило ся много женщин до шкільних рад з просьбою о допущене до того іспиту. Як відомо, екстернїсти мають право вибрати собі комісию, йеред котрою хотять іспит складати; що до женщин постановлено инакше. Додаткове розпоряджене призначує лиш по одній ґімназиї в кождім краю і там кандидатки можуть сїдати до іспиту. Тими ґімназиями є: В Долїшній Австриї академична ґімназия у Відни, в Горішній Австриї ґімназия в Лїнцу, для Стириї в Градци, для Каринтиї в Целовци, для Зальцбурґу в Зальцбурґу, для Країни в Люблянї, а для Шлезку ґімназия в Опаві. В краях „більше-язикових“ визначені окремі ґімназиї для кождого язика. Треба примітити, що дотепер зголосили ся кандидатки самі Нїмкинї.

Поважний голос. Подаємо один уступ із статї професора петербургского унїверситету Володимира Івановича Ламанского, поміщеної в часописи „Живая Старина“: „Скоро така наша гадка — пише професор — що свобода людского духа має велику вагу, то мусимо також признати, що різнородність культури і образованя має також поважне значінє. Кожда мова розповсюднює ся иньшим способом. Мови, що має богату лїтературу і культуру, учать ся з потреби. Однако в низших, початкових школах повинна панувати лише народна мова. Хто в тих школах учить чужої мови, той ле воду в решето. Дїти тої мови не научать ся, а чого научать ся з неї, те дома назад забудуть. Сьвященики і учителї повинні близькими бути своїм ученикам і їх родичам та лучити ся з ними любовю, духом і мовою. Школа повинна дїтворі подавати початки християньского, людского і громадяньского образованя. Коли шкільного часу уживає ся на науку иньшої мови, то час той пропадає даремно: ученик не научить ся чужої мови, а заразом не научить ся того, чого повинен був научити ся. Даремно вимагати, щоби кождий знав мову державну; хто єї потребує, той вже єї навчить ся. В рідній мові скорійше чоловік научить ся любити і цїнити вітчину. Хоч би рідна мова була навіть проста і убога, все-ж таки она мила дїтям і родичам; за школу з рідною мовою будуть они ще більше любити Росию і свого царя. Не треба забувати, що чоловік, котрий погорджує своєю народностию і калїчить російску мову, є явищем страшно осоружним; а кождий простий мужик иньшої народности, що не уміє по російски, тисяч раз пожиточнїйший для Росиї, нїж той перевертень, хоч він і добре говорив би по російски. Не поважати народности, є не по християньски, є великим нещастем. Треба признати, що ріжнородностию доповнює ся і оживляє ся єдність. Всякий начальник, що не знає мови народу, до нїчого не здалий“.

Такі слова унїверситетского професора — як на Росию -- дуже незвичайні. Певна річ, они нам дуже симпатичні, хоч мусимо їх уважати „гласом вопіющого во пустини“. А може й застановлять якого обрусителя та здержать его від підпираня ренеґатства. Мимоволї насуває ся нам тут черновецкий „московский дурак“, котрий нашу руску ґімназию назвав холерою, лише через то, що в нїй мають Русинів учити в рідній мові. Наймита зараз пізнати.

В справі дописи з Вашківців, поміщеної в ч. 48. *Буковини*, присилає нам п. Дмитро Балошескул, предсїдатель місцевої ради шкільної в Вашківцях, спростоване до того уступу в дописи, де говорить ся про его „дивний“ поступок. Він іменно — як сказано було в дописи — мимо дозволу староства не відступив шкільної салї на вечерок. Справу ту описує п. Б. в листї до нас инакше. „Він нїчого не знав і доси не знає про дотичний дозвіл староства, а держав ся лише розпорадженя ради шкільної, що комнат шкільних не вільно відступати на иньші цїли. В виїмкових випадках, коли дохід з вечерка, даваного в салї шкільній, відступає ся на убогу молодїж шкільну, можна позволити салю на вечерок; але в тім випадку того не було. І так без дозволу п. Балошескула комітет став випорожнювати салю шкільну та ображаючим поведенем з ним довів его до того, що він не позволив некомпетентним особам господарити в школї після вподоби“.

Нам здає ся, що то просте лише непорозуміне, і то таке дрібне, що его не годить ся біль, ще роздувати. Вашковецка руска громада єсть одною з найлучших на Буковинї і повинна свої непорозуміня у себе полагоджувати без ворогованя, котре нас на кождім кроцї розбиває. Де люди живі, там і до суперечок легко приходить, але по суперечках не сьміє нїхто ворогувати на другого. Черновецка руска громада може бути в тім взглядї взірцем. Виміна гадок принимає ту нераз також такий вид, що як би таке у львівскій громадї стало ся, то вже люди не балакали би з собою по рокови, а проте ми жиємо собі дальше згідно, як родина. Більше вирозумілости, поблажливости і щирости — а будемо становити таку велику і сильну громаду, що нас нїхто не зможе розбити.

В Станїславові в велику пятницю о 4. год. з полудня мішаний хор любителїв сьпіву, скріплений учениками ґімназиї і семинариї учительскої, відсьпіває в церкві катедральній страстні псальми. Перший раз сьпівав такий хор під управою д. Абрисовского псальми ще р. 1892, а з того часу такого сьпіву не було. В великий четвер о год. 11. відбуде ся в станїслав. катедрі обряд умиваня ніг 12 старшим сьвященикам епископом Куїловским. — Воскресну утреню в Станїславові відслужить епископ Куїловский в суботу о год. 6. з вечера. — Щаднича каса в Станїславові жертвувала на обнову рускої катедри 650 зр.

Буковиньскі яблока. Др. В. Гільвіґ помістив в урядовій Czernowitzer Ztg. дуже цїкаві вістки о торговлї яблоками на Буковинї. „Аж надто скромну ролю — пише автор — відграє теперішне наше огородництво, хоч майже кождий селянин має більший або меньший сад з овочами. Однак ті сади, заложені по більшій части невміло, провадять ся недбало і дають ся в аренду Липованам за безцїн. Ті обтрясають все, складають обтовчені овочі в пивницях і продають, як можуть. Половина зібраних овочів гниє. Однак хочу доказати, що Буковина може достарчати яблок, котрі можуть видержати всяку конкуренцию, і хочу звернути увагу моїх заводових товаришів, що коли-б ми лише хотїли, могли би справдї довести до гарних успіхів. В Герміненгоф заложив я сад, котрим дуже опікувала ся моя жінка. Засадивши саму добру садовину, годував я єї пильно і з замилованем через довгі лїта. В першім десятилїтю була видатність дуже мала і я вже побоював ся, що дерева поляжуть в борбі з хрущами, иньшими шкідниками і з бурями. Вкінци дочекав ся я в 1894 р. — помимо множества хрущів — належитого, а в минувшім роцї доброго збору найлїпших яблок. Однак овочі вродили на цїлій Буковинї і я не мав купцїв. Липовани давали менї за виарендоване цїлого саду 60 зр.! 60 зр. за 400 яблінок і 100 оріхів! Тодї взяла ся моя жінка сама до роботи. Під єї пильним надзором зривано уважно кожде яблоко і складано до пивницї. Через товариство для плеканя овочів в Градци і кілька анонсів з Bohemi-ї я предкладав до продажи мої яблока по цїнї тирольских яблок. Успіх перевисшив всякі сподїваня. Я продав цїлий збір по 18 зр. netto за метричний сотнар. І куди? Найбільше до Чехії, богато до Саксонії і Прусів, а троха до Парижа. Однак найважнїйшим було для нас загальне признане, яке нам виражали купцї, помимо, що їх одно яблоко коштувало 7 до 10 кр. Ми одержали множество подяк, майже кожде з новим замовленем. (Др. Гільвіґ наводить одну подяку, а потім кінчить:) Буковина могла би достарчити богато яблок, котрим легко можна виробити сьвітову славу. Але до того треба полїпшити стан садів. При тім мусять нам помагати панї. Опіка над садом і овочами для дому і на продаж, то поплатна галузь жіночої господарки. Під опікою і кермою женщин наші городи могли би вкоротцї статись поважним чинником видатности сїльского господарства. Лишім на разі лїси в супокою, а возьмім ся до садівництва“.

Як Росия хоче піднести добробит своїх підданих. Російске правительство заводить постепенно горівчаний монополь, значить горівку мало би ся так продавати, як у нас пр. тютюн. В сїй справі видав — як читаємо в цюрихскім місячнику Russische Zustände — ґубернатор Томска Ломачевский слїдуюче розпоряджене: „Правильна кольонїзация ґубернії, справдїшна моральність, здорове мешканцїв і постепенний, успішний розвій добробиту — все те лежить менї дуже на серцю. В тій цїли видав я через громадских урядників розпоряджене для управильненя торговлї горівкою по селах, а то отворенем як найбільшого числа коршем, позаяк п. мінїстер внутрішних справ підніс їх яко одно зі средств для піднесеня публичного добробиту (!) і узнав їх закладане дуже пожаданим з огляду на горівчаний монополь, який має запровадити ся в Сибірі“. Нема що казати, добрий спосіб підносити моральність і добробит народу тяжким ворогом людским, горівкою!...

В закладах карних відбували ся тепер місиї духовні для вязнїв. У Львові сам архиепископ Ісакович правив богослужене для вязнїв і причащав їх (притім була і п. намістникова Галичини, п. Залеска з донькою і и.), а відтак мав проповідь до них, котра велике вражінє зробила на вязнях. З поведеня вязнїв було видко, що оо. Темницкий і Клусик богато завдають собі роботи, щоби поправити вязнїв. — В станїславівскім закладї карнім для православних вязнїв відбули ся також місиї, заходами о. Реуса. На богослуженю дня 15-го с. м. сьпівав дуже гарно хор вязнїв під проводом учителя закладу п. Якубовича. І тут величаві реколекциї зробили як найлучше вражінє на вязнях. Зачуваємо, що на Зелені сьвята в станїславівскім закладї карнім відбуде ся місия духовна для гр. кат. вязнїв заходами оо. Василїян з Бучача.

Затверджений засуд на смерть. Черновецкий суд присяжний засудив свого часу 27-лїтного Стефана Ткачука на шибеницю за убійство своєї тещі, котрої маєток хотїв собі присвоїти. Засуджений вніс рекурс неважности, однак найвисший трибунал відкинув его і затвердив засуд на шибеницю.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 31-го марта 1896 року.

Віденъ. Урядова Wiener Ztg. оголошує фінансовий закон і буджет державний на 1896 р., дальше закон о розширеню постанов про забезпечене вдів і сиріт по військових особах і розпоряджене мінїстерства шкільництва, після котрого має ся признавати важними дипльоми заграничних факультетів медичних для женщин.

Віденъ. Справа оплат спільних Австриї і і Угорщини має бути так полагоджена, що Австрия буде платити 63, а Угорщина 37 процентів всїх видатків.

Віденъ. Вибір бурмістра відложено на пізнїйший час, бо велика часть радних виїхала з Відня. Коли виберуть Люеґера бурмістром, рада не буде розвязана, а правительство має винайти иньший спосіб полагодженя справи.

Париж. Сатієн іменований мінїстром внутрішних справ.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізні що місяця. Передплата, платна в Рогізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізні, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

1. рочник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Ціна цілого рочника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. рочник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Ціна цілого рочника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. рочник „Д. Р. “містить так само як і другий рочник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Ціна цілого рочника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. рочник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Ціна цілого рочника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. рочник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Ціна 1 зр. 20 кр.

6. рочник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і єго син Фостович“.

Ціна 6 рочників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **веїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселиці, Садаґури	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселиці	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня	8^{40}	2^{50}	11^{00}	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{0}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL